

Полезни съвети за родители на деца с нарушен слух

Подкрепата на дете с нарушен слух започва от семейството. Родителите имат ключова роля за развитието на комуникацията, езика, емоционалната стабилност и успеха в училище.

Съвети в помощ в ежедневно общуване и обучение на детето.

1. Ранна реакция и регулярни прегледи

- При съмнение за слухово нарушение /липса на реакция при по-силен шум или звук без зрителна опора от страна на детето Ви/, незабавно потърсете специалист – аудиолог или УНГ.
 - След поставяне на диагнозата и слухопротезиране със слухови апарати или кохлеарна имплантация, осигурявайте добра поддръжка, редовна проверка и настройка на техниката.
-

2. Създайте благоприятна звукова среда у дома

- Говорете ясно, с лице към детето, за да „чете“ от Вашите устни и мимики или с гръб, за да тренирате слуховото му внимание.
 - Намалете страничния шум (телевизор, музика, множество говорещи едновременно).
 - Дръжте осветлението добро, за да може детето да вижда лицето Ви.
-

3. Насърчавайте общуването – във всички форми

- Използвайте реч, жестове, мимики, предмети и изображения.
 - Повтаряйте нови думи и фрази в различни ситуации.
 - Опишете това, което правите („Сега режа ябълка“, „Слагам обувките ти“).
-

4. Работете в партньорство със специалистите

- Поддържайте постоянна връзка с рехабилитатор на слуха и говора, логопед, ресурсен учител, учител. Вие сте част от екипа в училище/детската градина.
 - Следвайте препоръките за ежедневни упражнения у дома.
 - Споделяйте с екипа наблюдения и трудности.
-

5. Насърчавайте самостоятелността

- Давайте малки задачи: да избере дрехи, да подрежда, да помага в готвенето.
 - Поощрявайте го да изразява желания и мнения.
 - Избягвайте да „говорите вместо него“.
-

6. Емоционална подкрепа и положително отношение

- Покажете, че приемате слуховото нарушение спокойно – това изгражда увереност.
 - Хвалете усилията, не само резултатите.
 - Създавайте ситуации, в които детето да се чувства успешно.
-

7. Създайте богат езиков и образователен свят

- Четете книжки заедно всеки ден – гледайте картинки, обяснявайте понятия.
 - Играйте игри, стимулиращи слуховото внимание и памет.
 - Говорете много – за това, което виждате, правите, чувствате. Изговаряйте думите правилно, без съкращения, умалителни, диалект и др.
-

8. Поддържайте добра връзка с училището

- Информирайте учителите за състоянието и потребностите на детето.
 - Уточнете къде е най-подходящо да седи (обикновено отпред, близо до учителя).
 - Следете адаптацията в класа и участвайте в изготвянето на плана за подкрепа.
-

9. Приемете техническите средства като част от ежедневието

- Насърчавайте детето само да поставя и поддържа слушалките/апаратите.
 - Проверявайте батериите и чистотата на устройството.
 - Обяснявайте на околните как да общуват с детето (да говорят ясно, лице в лице).
-

10. Потърсете подкрепа, когато е нужна

- Свържете се с рехабилитатор, логопед или психолог при трудности.
- Включвайте се в родителски групи и инициативи на РЦПППО – Смолян.
- Не се колебайте да задавате въпроси – подкрепата е ключова.

Примерни игри и ежедневни дейности за стимулиране на речта

1. Игри със звуци за слухово внимание

„Кой звук чух?“

Подходяща за деца със слухови апарати и кохлеарни импланти.

- Издавайте прости звуци: пляскане, почукване, дрънкане.
- Детето трябва да открие откъде идва звукът или да го повтори.
- Започнете със силни звуци, постепенно добавяйте по-тихи.

„Слушай и посочи“

- Произнасяйте звуци, думи или кратки фрази.
 - Детето посочва предмета, изображението или жеста, който отговаря на това, което чува.
-

2. Игри с предмети

„Кутия с изненади“

- Напълнете кутия с предмети от дома (лъжица, топка, кола).
- Извадете предмет и го назовете многократно: „Това е лъ-жи-ца“.
- Описвайте действие: „Лъжица – гребем, ядем, бъркаме.“

„Дай ми...“

- Подредете 3–4 предмета.
 - Кажете: „Дай ми топката“, „Дай ми колата“.
 - Похвалете детето при всеки успех.
-

3. Игри с действие

„Прави като мен“

- Извършвайте действия и ги назовавайте: „качваме се“, „скачаме“, „мия ръце“.
- Детето трябва да повтори действието и думата.

Игри в банята

- Плискайте вода и назовавайте: „плискам“, „мия“, „сапун“, „кърпа“.
 - Пейте кратки фрази: „Мием ръце“, „Мием коса“, „Мием зъби“ и др.
-

4. Игри с картинки

„Разкажи по картинката“

- Изберете картинки с животни, храна, предмети.
- Задавайте въпроси: „Какво е това? Какво прави?“
- Насърчавайте детето да казва думи, дори и непълни.

„Кой липсва?“

- Подредете 4 картинки.
 - Скрийте една и попитайте: „Коя липсва?“
-

5. Ежедневни дейности за развитие на речта

По време на хранене

- Назовавайте храни и действия: „ям ябълка“, „режа“, „бъркам“.
- Давайте избор: „Искаш ли сок или вода?“ – така стимулирате говора.

По време на обличане и обуване

- Назовавайте дрехите: „обувки“, „шал“, „яке“.
- Използвайте кратки инструкции: „Сложи шапката“, „Дай ръка“.

По време на разходка

- Описвайте всичко, което виждате: „кола“, „синя кола“, „куче“, „голяма къща“.
- Играйте играта „Кой какво вижда първи...?“

В кухнята

- Давате на детето задачи: „Подай лъжицата“, „Разбъркай“.
 - Назовавайте последователности: „първо... после... накрая...“
-

6. Игри за развитие на артикулацията

Игри с въздух

- Надувайте балони.
- Духайте перца, свещ или хартийки.
- Играйте на „духни и премести“.

Игри пред огледало

- Смешни физиономии, движещи устни, език, бузи.
 - Повтаряне на звуци: „па-па-па“, „ма-ма-ма“.
-

7. Игри с песни и рими

- Използвайте кратки песнички.
 - Изговаряйте ритмични фрази: „ти-ти-та“, „ла-ла-ла“.
 - Повтаряйте често – ритъмът помага на децата с нарушен слух.
-

8. Съвместни семейни игри

„Готвим заедно“

- Описвайте: „режем“, „слагаме“, „смесваме“.
- Давайте думи за повторение.

„Магазин“

- Играйте с играчки-храни.
- Детето „купува“ и назовава: „Искам мляко“, „Дай ми хляб“.